

Het Zuidelijk
en Educatie

Docentenhandleiding

De Bast aard

Reis naar verleden en toekomst

Sluit aan bij de vakken Nederlands,
CKV, maatschappijleer, filosofie en
geschiedenis.

Legenda

Pagina

2	Identiteit
Bastaard
3	Vooroordelen
Wie ben je als vader
Rap maken over jezelf
4	Je eigen biografie als kunstwerk
Wie zie ik? Wat hoor ik?
Roadmovie
5	De blik van de buitenstaander
Sense of beloning
Bloed
6	Dubbelbewustzijn
W.E.B. Du Bois
7	Publiek
Muziek
8	Theaterregels
9	Begleiding

Leuk dat je met je klas naar De Bastaard komt kijken! Ter voorbereiding op het theaterbezoek kun je met je groep één of meerdere opdrachten doen. Er is geen vaste volgorde en de opdrachten kunnen los van elkaar worden gedaan.

Een aantal opdrachten is een aanleiding/handreiking om in gesprek te gaan over diverse thema's én we geven een aantal aandachtspunten mee voor een bezoek aan het theater.

Identiteit

Duur: dertig minuten

Benodigdheden: pen, papier, smartboard

Bij deze opdracht bekijk je klassikaal een [fragment van Peter De Graef](#) over identiteit. Het gehele fragment duurt achttien minuten en buigt op een gegeven moment af naar verlichting. De 'lagen' van identiteit/hoe we ons voorstellen die De Graef onderscheidt, zijn echter heel bruikbaar en komen in de eerste zeven minuten aan bod.

Daag leerlingen uit en geef hun de tijd zichzelf en de ander goed in kaart te brengen. Bij het vormen van tweetallen is enige 'veiligheid' gewenst evenals in het nagesprek.

Bastaard

– Wat betekent het woord bastaard?

Duur: twintig minuten

Benodigdheden: grote vellen papier (A3), pen

Bij deze opdracht gaan leerlingen aan de slag met de 'definitie' van het woord bastaard. Ook alle negatieve of gekleurde associaties bij het woord zijn welkom om vervolgens met elkaar te bespreken.

Vooroordelen

- Wie-is-het?

Duur: **wisselend van tien minuten tot (les)uren spelplezier.**

Benodigdheden: **afhankelijk van de variant: het klassieke ‘Wie is het?–spel’, de bijlage geprint, prints van de zelfgemaakte boden van leerlingen, naamkaartjes van alle leerlingen in de klas.**

Het klassieke spel Wie is het? maar in plaats van uiterlijke kenmerken gaan de leerlingen met vooroordelen aan de slag. Een veilige sfeer is zeker belangrijk! Zeker wanneer leerlingen het over elkaar gaan hebben. Bij variant een, twee en drie gaat het niet over henzelf, banaliteit ligt misschien op de loer maar daag leerlingen echt uit om de confrontatie met hun eigen vooroordelen aan te gaan.

De filmpjes uit [deze longread van de NPO](#) kunnen helpen bij een nagesprek

Wie ben je als vader?

Duur: **vijftien minuten**

Benodigdheden: **pen, papier**

Bij deze opdracht gaan leerlingen aan de slag met het concept vader. Een prettige vader-kindrelatie is misschien niet voor alle leerlingen evident. De opdracht probeert in te zoomen op wat een vader in algemene zin is/kan zijn; desondanks kan een de opdracht natuurlijk vervelende herinneringen en situaties bovenhalen.

Rap maken over jezelf

Duur: **dertig minuten/een lesuur**

Benodigdheden: **pen, papier, rijmwoordenboek (online), smartphone/opnameapparatuur**

Aan de hand van een eigengemaakte verzameling van rijmwoorden maken de leerlingen een rap. Dit kan alleen of in kleine groepjes. De raps kunnen als gedichten op papier worden gezet of opgenomen worden (inclusief beats en videoclip!).

Je eigen biografie als kunstwerk

Duur: dertig minuten

Benodigdheden: een uitdraai of een digitale weergave van [het artikel uit NRC over TikTok](#)

Leerlingen gaan met elkaar in gesprek over wat kunst is en waar kunst volgens hen over moet gaan. Afhankelijk van het niveau van de groep kan er een meer theoretisch gesprek plaats vinden over bijvoorbeeld L'art pour l'art versus participatief theater/theatre of the oppressed.

Wie zie ik? Wat hoor ik?

Duur: vijfenveertig minuten

Benodigdheden: mogelijkheid om [het audiofragment](#) af te spelen, afdrukken of weergaven van foto's, pen, papier

Bij deze opdracht gaan de leerlingen aan de slag met een eerste indruk en (wederom) vooroordelen. Allereerst wordt er klassikaal een audiofragment beluisterd. Zorg ervoor dat leerlingen het scherm (met naam en foto van de spreker) niet te zien krijgen. Naar aanleiding van het audiofragment schrijven de leerlingen een korte biografie.

Na het audiofragment wordt de klas in zes groepen verdeeld. Iedere groep krijgt een foto of een naam. Leerlingen werken vervolgens individueel aan een biografie. Er zijn dus +/- vijf leerlingen die naam één, hebben vijf leerlingen met foto één et cetera.

Na het schrijven worden de biografieën verzameld en gedeeld. Een eerste, snelle check is waarschijnlijk wenselijk om mogelijk ongepaste teksten te censureren!

Roadmovie

Duur: een tot twee lesuren

Benodigdheden: smartphones, mogelijk videosoftware

Leerlingen maken bij deze opdracht een filmpje van de route van huis naar school. Deze opdracht kan als een huiswerkopdracht mee worden gegeven zodat alle leerlingen bij aanvang van de les videomateriaal bij zich hebben.

Aan de hand van de filmpjes verzinnen leerlingen in groepjes een verhaal. Dit verhaal schrijven ze uit en spreken ze in bij het filmpje. Technische vogels kunnen natuurlijk aan de slag met video-apps en software!

De blik van de buitenstaander

Duur: **een lesuur**

Benodigdheden: **de mogelijkheid om het klaslokaal te verlaten en een plek in/rond de school te 'bezoeken'.**

Bij aanvang van deze opdracht zoeken leerlingen (zoveel mogelijk individueel) een plekje in/rond de school waar ze bekeken kunnen worden door anderen. Leerlingen gaan zich vijf minuten laten bekijken door anderen en komen dan weer terug naar het lokaal.

In groepjes bespreken ze hun ervaringen; eerst in homogene groepjes (meisjes, leerlingen met dezelfde haarkleur/achtergrond/kledingstijl) en daarna in heterogene groepjes.

Sense of belonging

Duur: **een lesuur**

Benodigdheden: **pen, papier, ruimte in het lokaal om te bewegen.**

Bij deze opdracht maken leerlingen eerst individueel een lijst van groepen waar ze allemaal bij horen. Deze groepen kunnen heel groot zijn (wereldburgers) of heel klein en specifiek (Billie Eilishfans, gezin).

De groepen van de leerlingen vormen de basis voor het tweede deel van de opdracht waarbij leerlingen elke keer beslissen of ze bij de genoemde groep horen/zich identificeren met de genoemde groep of niet. De lijsten van de leerlingen zijn voor de docent het corpus om uit te putten.

Tot slot kun je met de groep bespreken wat een groep eigenlijk is, hoe identificatie volgens de leerlingen werkt et cetera.

Bloed

Duur: **deze opdracht kan als introductie van tien minuten of een volledig lesuur als leerlingen uitgebreid op zoek gaan.**

Benodigdheden: **device per leerling om op de site van het centrum voor familiegeschiedenis te kunnen zoeken.**

Leerlingen gaan via, onder andere, de site van het centrum voor familiegeschiedenis op zoek in hun familiegeschiedenis. Dit kan als een korte introductieopdracht of uitgebreid, hulpvragen bij het zoeken zijn dan misschien gewenst!

Dubbelbewustzijn

Duur: **vijfenveertig minuten**

Benodigdheden: **devices om op internet te kunnen zoeken.**

Bij deze opdracht gaan leerlingen aan de slag met het concept dubbelbewustzijn/ double consciousness. Na een denkmoment voor zichzelf krijgen leerlingen de tijd om in groepjes informatie te verzamelen over dit begrip (aan de hand van drie hulpvragen). Voor sommige leerlingen is het dubbelbewustzijn misschien heel evident, voor anderen niet.

Hopelijk komt het tot een mooie uitwisseling!

W.E.B. Du Bois

Duur: **vijfenveertig minuten**

Benodigdheden: **uitdraaien of een digitale weergave van het gedicht The Songs of Smoke, devices om op internet te kunnen zoeken.**

Bij deze opdracht duiken de leerlingen in het werk van W.E.B. Du Bois. Leerlingen lezen eerst alleen het gedicht en beantwoorden enkele vragen. Daarna wisselen ze hun gedachten uit met een klasgenoot en gaan ze informatie over de schrijver verzamelen.

Tot slot gaan leerlingen in kleine groepjes in gesprek over Du Bois en hedendaagse figuren die eenzelfde impact (kunnen gaan) hebben.

Mogelijke bronnen:

- <https://allpoetry.com/W-E-B-Du-Bois>
- <https://nl.edustanford.com/5795944-double-consciousness#menu-6>
- <https://globalsocialtheory.org/concepts/double-consciousness/>
- <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1897/08/strivings-of-the-ne-gro-people/305446/>

Publiek

Duur: **dertig minuten**

Benodigdheden: **stoelen, ruimte in het klaslokaal.**

In de voorstelling Bastaard wordt gespeeld met de publieksopstelling. Bij deze opdracht gaan leerlingen aan de slag met het concept publiek en verschillende publieksopstellingen. Laat leerlingen schuiven met stoelen en ervaren wat het effect is van publiek op een podium.

Bij een podiumklas of de mogelijkheid om gebruik te maken van een theaterlokaal kunnen enkele leerlingen als 'acteur' worden aangemerkt (inclusief kostuum) om zo het verschil en de ervaring nog duidelijker te maken.

Muziek

Duur: **een lesuur**

Benodigdheden: **het gedicht The Songs of Smoke, opnameapparatuur/smart-**

Leerlingen maken bij deze opdracht een spoken word performances gebaseerd op het gedicht The Songs of Smoke. Geef leerlingen de mogelijkheid om te 'prutsen' met instrumenten, geluid, lawaai et cetera. Het eindresultaat kan worden opgenomen of voor de klas worden gepresenteerd.

Theaterregels

Kom je met een groep of klas naar de voorstelling? Super fijn. Hier onder vindt je een aantal dingen die een bezoek an het theater prettig kunnen laten verlopen.

- Op tijd aanwezig zijn.
- Mobiele telefoons uit.
- Jassen en tassen niet mee de zaal in.
- Zo dicht mogelijk bij het speelvlakgaan zitten.
- Geen luid commentaar en/of gepraat.
- Geen etenswaren, snoep, drinken en kauwgom in de zaal.
- Niet halverwege de voorstelling de zaal verlaten.
- Respect en aandacht voor de voorstelling.

Jongeren waarderen regels beter wanneer zij die begrijpen. Het kan helpen om uw leerlingen de volgende vragen voor te leggen:

- Wat is het verschil tussen kijken naar een film of kijken naar een theatervoorstelling?
- Welke regels zou jij bedenken voor het publiek?

Al het voorgaande lijkt erg vanzelfsprekend. Toch blijkt dat leerlingen zich vaak onvoldoende realiseren wat het betekent dat acteurs zich 'live' voor hen inspannen. Dit vraagt om een andere houding van het publiek dan bijvoorbeeld een bioscoopbezoek.

Als de voorstelling verstoord wordt, is dit niet alleen storend voor het overige publiek, maar ook voor de acteurs. Dit alles wil uiteraard niet zeggen dat er nooit op een voorstelling gereageerd mag worden! Soms wordt immers bewust de reactie van het publiek uitgelokt.

Natuurlijk kan er gelachen worden, of mogen leerlingen reageren op scènes die expliciet om een reactie vragen. Een voorstelling bezoeken is natuurlijk ook vooral: **plezier hebben!**

Begeleiding

Wij rekenen erop dat de bezoekende school voor voldoende begeleiding van de leerlingen zorgt. Wij denken aan 1 volwassen begeleider per 15 leerlingen.

De begeleider is verantwoordelijk voor deze groep leerlingen en zal moeten ingrijpen zodra dat nodig is. Dit is wanneer ander publiek last ondervindt of wanneer de spelers gestoord worden. Als je weet dat er leerlingen zijn die onrust kunnen veroorzaken of een geheugensteuntje nodig hebben, dan verzoeken wij je hen extra te begeleiden en er zelf tussen te gaan zitten.